

Otázky sú presne prepísané z YOUCATu. Nie je ani tak dôležité naučiť sa ich naspamäť od slova do slova. Ale nájsť v ponúkanej odpovedi podstatu. Ako pomôcku preto ponúkam text, ktorý je zvýraznený hrubým písmom. *Teším sa na Vás ;-)*

286. ČO JE TO SLOBODA A PREČO EXISTUJE?

Sloboda je sila, ktorú nám dáva Boh, aby sme mohli konať úplne samostatne a sami za seba. Sloboda zahŕňa možnosť voliť medzi dobrom a zlom. Voľba zla je však zneužitím slobody.

Boh nás stvoril ako slobodných ľudí a praje si našu slobodu, aby sme sa z hĺbky srdca dokázali rozhodovať pre dobro, dokonca pre to najvyššie „Dobro“, teda pre Boha. Čím viac dobra konáme, tým sme slobodnejší.

288. JE ČLOVEK ZODPOVEDNÝ ZA VŠETKO, ČO ROBÍ?

Človek je zodpovedný za všetko, čo koná vedome a dobrovoľne.

Nikoho nemožne brať na (plnú) zodpovednosť za niečo, čo urobil z donútenia, zo strachu, z nevedomosti, pod vplyvom omamných látok alebo zo zlozvyku. Čím viac si človek uvedomuje dobro a učí sa ho konať, tým viac sa vzdďaľuje od otroctva hriechu (porov. Rim 6, 17; 1 Kor 7, 22). *Boh si praje, aby ľudia dosiahli takú slobodu, ktorá im umožní prevziať zodpovednosť za seba, za svoje okolie a za celý svet. No aj tým, čo nie sú slobodní, Boh venuje svoju milosrdnú lásku. Každý deň im ponúka možnosť rásť ku slobode.*

291. AKO ČLOVEK DOKÁŽE ROZLIŠOVAŤ ČI KONÁ DOBRE ALEBO ZLE?

Človek je schopný rozlišovať dobre konanie od zlého lebo ma rozum a svedomie, ktoré mu umožňujú mať jasný úsudok.

Na to aby sme boli schopní lepšie rozoznávať dobre konanie od zlého, máme k dispozícii nasledujúce pravidlá:

1. **To čo konám musí byť samo o sebe dobré;** nestačí iba dobra vôľa. Banková lúpež je vždy zlým skutkom aj keď sa jej dopúšťam s najlepším úmyslom obdarovať chudobných ľudí.

2. **Hoci je to čo konám, naozaj dobré, no mám pri tom zlý úmysel, je celé konanie zlé.** Keď odpreviadam starú pani domov a pomôžem jej až do bytu, robím dobrú vec, ak to však robím preto aby som jej neskôr vykradol byt, potom je moje konanie celé od základu zlé.

3. **Okolnosti, za ktorých niekto koná môžu znížiť jeho zodpovednosť, ale nemenia nič na dobrej alebo zlej povahe konkrétneho konania.** Udrieť vlastnú matku je vždy zlé, aj keby predtým nezahrňovala svoje dieťa láskou.

292. MÔŽE ČLOVEK UROBIŤ NIEČO ZLÉ, Z ČOHO SA NAKONIEC VYKŮJE NIEČO DOBRÉ?

Nie, človek nesmie nikdy urobiť niečo zlé v očakávaní, že to nakoniec prinesie niečo dobré. Niekedy nám však nezostáva nič iné, ako pripustiť menšie zlo, aby sa zabránilo väčšiemu zlu.

Účel nesvätí prostriedky. Je nesprávne zneužívať embryá na výskum kmeňových buniek, aj keby to malo medicíne priniesť ďalekosiahle úspechy. Je nesprávne chcieť „pomôcť“ obeti znásilnenia tým, že jej ponúkame potrat počatého dieťaťa. Mravné zlo nemožno ospravedlňovať prípadným dobrom, ktoré by z neho mohlo vziť.

295. ČO JE TO SVEDOMIE?

Mravné svedomie, prítomné vo vnútri človeka, je úsudok rozumu, ktorý človeka pohýna robiť výlučne dobro a bezpodmienečne sa vyhýbať zlu. Jeho prostredníctvom človek spoznáva mravnú hodnotu konkrétneho skutku, ktorý sa chystá vykonať alebo ktorý už vykonal, a svedomie mu umožňuje nieť zaň zodpovednosť. Ak múdry človek počúva svoje svedomie, môže počuť hlas Boha, ktorý k nemu hovorí.

Svedomie sa zvykne prirovnávať k vnútornému hlasu, v ktorom sa človeku zjavuje sám Boh, ktorý sa dáva poznať

vo svedomí. keď hovoríme: „To nie je v súlade s mojím svedomím!“; pre kresťana to znamená: „To nemôžem urobiť pred tvárou svojho stvoriteľa.“ Pre vernosť svojmu svedomiu šli mnohí ľudia do väzenia i na popravisko.

296. MÔŽE BYŤ NIEKTO DONÚTENÝ K NIEČOMU, ČO BY BOLO PROTI JEHO SVEDOMIU?

Nikto nesmie byť nútený konať proti vlastnému svedomiu, ani sa mu v medziach spoločného dobra nesmie brániť konať v zhode s ním.

Kto postupuje proti svedomiu nejakého človeka, kto ho ignoruje alebo robí naňho nátlak, porušuje dôstojnosť tohto človeka. To, čo robí človeka človekom skutočne dospelým, je schopnosť samostatne rozlišovať dobro a zlo a slobodne sa rozhodovať. Platí to dokonca aj vtedy, keď sa jeho rozhodnutie ukáže ako nesprávne. Ak svedomie nebolo zle formované, potom je náš vnútorný hlas vždy v súlade s tým, čo je všeobecne rozumné, spravodlivé a pred Bohom dobré.

297. MOŽNO FORMOVAŤ VLASTNÉ SVEDOMIE?

Svedomie, ktoré je vrodené každému človekovi, môže byť zle formované, a tak otupené. Preto sa musí formovať, aby sa stávalo čoraz citlivejším nástrojom správneho konania. Správne a pravdivé svedomie sa formuje výchovou, vnútorným prijímaním Božieho slova a učením Cirkvi.

Prvou formáciou svedomia je sebakritika. My ľudia máme totiž sklon posudzovať veci tak, aby sme mali z toho prospech. Ďalším formovaním svedomia je vplyv dobrého konania druhých. Správne svedomie vedie človeka k slobode konať poznané dobro. Cirkev počas svojej dlhodobej existencie nazhromažďia s príspevím Ducha Svätého a Svätého písma veľké množstvo poznatkov o správnom konaní. Medzi úlohy Cirkvi patrí učiť ľudí a správne ich usmerňovať.

298. JE VINNÝ PRED BOHOM TEN, KTO S DOBRÝM SVEDOMÍM KONÁ ZLE?

Nie. Pokiaľ človek dôkladne preskúmal seba samého a dospel k istému úsudku, je povinný za každých okolností konať podľa svojho svedomia, a to aj s rizikom, že urobí niečo zlé.

Človeku nemožno pripisovať zlo, ktoré spáchal z nezavinenej nevedomosti, aj keď objektívne zostáva zlom. Je preto nevyhnutné usilovať sa o očistenie mravného svedomia od jeho omylov. Vzhľadom na to, že človek musí počúvať hlas svojho svedomia, je povinný svoje svedomie neustále formovať. Treba si tiež uvedomiť, že ľudia, údajne podľa svojho svedomia, dokázali vraždiť, mučiť a podvádzať.

299. ČO ZNAMENÁ SLOVO „ČNOSŤ“?

Čnosť je vnútorný postoj, pozitívny návyk, trvalá a pevná dispozícia dobro.

„Vy teda buďte dokonalí. Ako je dokonalý váš nebeský Otec" (Mt 5,48). To znamená, že na ceste k Bohu musíme vnútorne rásť. Z vlastných síl môžeme urobiť nanajvýš prvý krok. Boh svojou milosťou podnecuje ľudské čnosti a okrem nich dáva takzvané božské čnosti (305).s ich pomocou bezpečne smeruje k Božiemu svetu.

305. ČO SÚ TO BOŽSKÉ ČNOSTI?

Božské (teologálne) čnosti sú viera, nádej a láska. Nazývajú sa „božskými“, pretože majú svoj pôvod v Bohu, vzťahujú sa bezprostredne na Boha a nám ľuďom pomáhajú žiť v dôvernom vzťahu s Bohom.

307. ČO JE VIERA?

Všetko je božská činnosť, ktorou prijímame Boha a všetko, čo nám zjavil, a vytvárame si k nemu osobné puto.

Viera je Bohom stvorená cesta k pravde. Pretože Ježiš je „cesta, pravda a život (Jn 14, 6), nemôže byť ani viera iba názorom či vierou v niečo. Viera má jasný obsah, ktorý Cirkev vyznáva v Kréde (vyznanie viery). Kto prijíma dar viery, kto chce veriť, vyznáva túto vieru ktorú Cirkev verne stráži a ktorá prechádza stáročiami a rôznymi kultúrami. Vo viere ide o dôverný vzťah k Bohu súčasne rozumom i srdcom. Viera je totiž „činná skrze lásku“ (Gal 5, 6). To, že niekto skutočne verí v Boha, ktorý je láska, nevyplýva z jeho prehlásenia, ale z jeho života v láske.

308. ČO JE NÁDEJ ?

Nádej je božská čnosť, ktorou túžime po večnom živote. Na zemi sme preto aby sme schválili Boha a slúžili mu. Nádej je dôvera v to čo nám Boh sľúbil v stvorení, prostredníctvom prorokov a predovšetkým v Ježišovi Kristovi, hoci ho ešte nemôžeme vidieť na vlastné oči.

Nádej je dôvera v to, čo nám Boh sľúbil v stvorení prostredníctvom prorokov a predovšetkým v Ježišovi Kristovi, hoci to ešte nemôžeme vidieť na vlastné oči. Operame sa pritom o pomoc Ducha Svätého.

309. ČO JE LÁSKA?

Láska je božská čnosť, pomocou ktorej sa dokážeme odovzdať Bohu, pretože on si nás zamiloval ako prvý, aby sme sa s ním zjednotili a aby sme kvôli Bohu prijímali druhých tak bezvýhradne a srdečne, ako prijímame seba samých.

Ježiš svojich učeníkov vyzýva: Milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás" (porov. Jn 15,12). Ježiš kladie lásku, bez ktorej nemôžeme nič urobiť, nad všetky zákony. Sv. Augustín správne hovorí: Miluj, a rob, čo chceš." Nie je to však vôbec jednoduché, ako sa na prvý pohľad zdá. Láska je najväčšia energia, ktorá nás naplňuje Božím životom a oživuje všetky čnosti.

310. ČO JE TO SEDEM DAROV DUCHA SVÄTÉHO ?

Dary Ducha Svätého sú trvalé dispozície, ktoré človeku umožňujú ochotne nasledovať Božie vnuknutia. Je ich sedem: múdrosť, rozum, rada, sila, poznanie, nábožnosť a bázeň voči Bohu. Týmto darmi Duch Svätý obdarúva kresťanov a dáva im tak možnosť stať sa zvláštnymi Božími nástrojmi na tomto svete.

Takto o tom píše sv. Pavol: „Jeden dostáva skrze Ducha slovo múdrosti, iný podľa toho istého Ducha slovo poznania, iný vieru v tom istom Duchu a iný v tom istom Duchu dar uzdravovať, iný schopnosť robiť zázraky, iný prorokovať, iný rozlišovať duchov, iný dar rozličných jazykov a iný vysvetľovať jazyky.“ (1Kor 12, 8-10)

312. AKO ČLOVEK VIE, ŽE ZHREŠIL?

To, že sa človek dopustil hriechu, vie podľa hlasu svojho svedomia, ktoré ho obviňuje a pohýna k tomu, aby svoje previnenie vyznal pred Bohom.

314. ODKIAĽ VIEM, ŽE BOH JE MILOSRDNÝ?

Boh sa na mnohých miestach prejavuje ako milosrdný, predovšetkým v podobenstve o milosrdnom otcovi (porov. Lk 15), ktorý sa ponáhl'a v ústrety stratenému synovi a bezvýhradne ho prijíma, aby mu z radosti z jeho návratu pripravil hostinu a oslávil zmierenie s ním. (1846, 1870)

Už v Starom zákone hovorí Boh ústami proroka Ezechiela: „Nemám záľubu v tom, aby zomrel bezbožný, ale aby sa bezbožný vrátil zo svojej cesty a žil“ (Ez 33, 11). Ježiš bol poslaný „k ovciam strateným z domu Izraela“ (Mt 15, 24) a vie, že „lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí“ (Mt 9,12). Preto jedáva s mýtnikmi a hriešnikmi a na konci svojho pozemského života prijíma utrpenie a smrť novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov.“ (Mt 26, 28).

315. ČO JE HRIECH ?

Hriech je slovo, skutok alebo úmysel, ktorým sa človek vedome a dobrovoľne prehrešuje proti správne mu poriadku vecí, ktorý ustanovila Božia láska. (1849-1851, 1871- 1872)

Hrešiť znamená niečo horšie ako iba porušiť nejaké ľudské ustanovenia. Hriech sa vedome a dobrovoľne obracia proti Božej láske a ignoruje ju. Hriech je teda vo svojej podstate „sebaláskou vystupňovanou až po opovrhnutie Bohom“ (sv. Augustín), takže ten, kto hreší, v krajnom prípade hovorí: „Chcem byť ako Boh“ (porov. Gn 3, 5). Tak ako ma hriech zaťažuje vinou, zraňuje ma a ničí mojimi dôsledkami, tak otravuje a poškodzuje aj moje okolie, pretože narušuje moje vzťahy k ľuďom aj k svetu. Iba očami viery a v Božej prítomnosti možno spoznať závažnosť hriechu.

316. AKO MOŽNO ROZOZNAŤ SMRTEĽNÝ HRIECH OD VŠEDNÉHO?

Smrteľný hriech ničí v srdci človeka božskú silu lásky. Bez nej však človek nemôže dosiahnuť večnú blaženosť. Práve preto sa nazýva

smrteľným hriechom. Smrteľný hriech ničí vzťah s Bohom, zatiaľ čo všedný hriech tento vzťah narušuje.

Smrteľný hriech oddeľuje človeka od Boha, zbavuje ho posväcujúcej milosti. K takému hriechu dochádza v prípade, že sa týka závažnej veci, a stavia sa teda proti životu alebo proti Bohu (napr. vražda, rúhanie, manželská nevera a pod.), a že sa ho človek dopúšťa celkom dobrovoľne a pri plnom vedomí závažnosti previnenia, pretože jeho svedomie vie, že ide o smrteľný hriech. Všetné hriechy sa vzťahujú na menej závažné veci alebo neboli spáchané pri plnom poznaní ich následkov, prípadne nie celkom dobrovoľne. Takéto hriechy narušujú vzťah k Bohu, ale celkom ho neničia.

318. ČO SÚ TO NERESTI?

Neresti sú opakom čností, sú to teda zlé návyky, ktoré otupujú a zatemňujú svedomie, otvárajú človeka pre zlo a zvädzajú ho na hriech.

Neresti môžu byť spojené so siedmimi hlavnými hriechmi, ktorými sú: pýcha, lakomstvo, závisť, hnev, smilstvo, obžerstvo a lenivosť.

333. EXISTUJE NEJAKÝ MORÁLNY ZÁKON, KTORÝ MÔŽU POZNAŤ VŠETCI?

Ak majú ľudia konať dobro a vyhýbať sa zlu, musia mať vo svojom vnútri istotu, čo je dobré a čo je zlé. Skutočne existuje taký morálny zákon, ktorý je pre človeka prirodzený a ktorý v zásade môže svojim rozumom poznať každý človek.

Prirodzený morálny zákon platí pre všetkých. Človeku hovorí, aké sú jeho základné práva a povinnosti, a vytvára tak vlastný základ pre spolužitie v rodine, v spoločnosti a v štáte. Pretože prirodzené poznanie býva často zakalené hriechom a ľudskou slabosťou, človek potrebuje Božiu pomoc a Božie zjavenie, aby vytrval na správnej ceste.

338. ČO JE TO MILOŠŤ?

Milosť je Boží láskyplný dar, ktorým nás Boh pozdvihuje k účasti na svojom živote a robí nás schopnými konať z lásky k nemu. Je to pomáhajúca sila, ktorou nás zahrnuje. Cez kríž a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista nám Boh venuje všetku svoju lásku a dáva sa nám v milosti. Milosť je všetko, čo nám Boh dáva, bez toho, aby sme si to čo len trochu zaslúžili. [1996 -1998, 2005, 2011]

„Milosť“ hovorí pápež Benedikt XVI., „je spočinutie pod Božím pohľadom, dotyk jeho lásky.“ Milosť nie je vec, ale Božie sebadarovanie človeku. Boh nedáva nikdy menej ako sám seba.

340. V AKOM VZŤAHU JE BOŽIA MILOSTĽ K NAŠEJ SLOBODE?

Božia milosť prichádza človeku v ústrety v slobode, vyhladáva ho a pomáha mu s rešpektom k jeho úplnej slobode. Milosť niekoho k ničomu nenúti. Božia láska si praje náš slobodný súhlas.

Ponuke milosti môžeme povedať aj nie. Milosť však nie je pre človeka ničím cudzím a neznámym, čo prichádza zvonku; je tým, čo si človek vlastne vo svojej najhlbšej slobode skutočne želá. Tým, že sa nás Boh dotýka svojou milosťou, prechádza slobodnú odpoveď človeka.

345. AKO ZNIE „PÄŤ CIRKEVNÝCH PRIKÁZANÍ“?

- 1) V nedeľu a v prikázaný sviatok sa zúčastniť na svätej omši.
- 2) Zachovávať prikázané dni pokánia.
- 3) Aspoň raz v roku sa vyspovedať a vo Veľkonočnom období prijať Oltárnu sviatosť.
- 4) Uzatvárať manželstvo pred tvárou Cirkvi.
- 5) Podporovať cirkevné ustanovizne.

349. AKO ZNIE „DESAŤ BOŽÍCH PRIKÁZANÍ“?

Text Desatora je uvedený v knihe Exodus, druhá verzia je v knihe Deuteronomium. V Cirkvi sa používa katechetická formulácia:

1. Ja som Pán, tvoj Boh. Nebudeš mať okrem mňa iných bohov, ktorým by si sa klaňal.
2. Nevezmeš Božie meno nadarmo.
3. Pamätaj, že máš svätit' sviatočné dni.
4. Cti svojho otca a svoju matku.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilníš.
7. Nepokradneš.
8. Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.
9. Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho.
10. Nebudeš tužiť po majetku svojho blížneho.

351. NIE JE DESATORO PREŽITKOM?

Desatoro v nijakom prípade nepodlieha času. Sú v ňom vyjadrené všeobecne platné a nemenné základné povinnosti človeka voči Bohu a voči blížnemu.

Desatoro je súhrnom toho, čo nám prikazuje rozum, a toho, čo vyplýva z Božieho Zjavenia. Vo svojej záväznosti je natoľko podstatné, že nikto nemôže byť oslobodený od jeho zachovávaní.

354 MÔŽEME NIEKOHO NÚTIŤ, ABY VERIL V BOHA?

Nikto nesmie druhých ľuď, dokonca ani vlastné deti, nútiť, aby prijali vieru. Takisto nesmie byť nikto nútený zrieknuť sa viery. Človek sa môže rozhodnúť pre vieru iba v úplnej slobode. Kresťania pomáhali iným ľuďom nájsť cestu k viere.

Pápež bl. Ján Pavol II. hovorí: „*Hlásenie Krista a svedectvo o ňom nenarúšajú slobodu, ak sa pritom dbá na rešpektovanie svedomia. Viera vyžaduje slobodný súhlas človeka. musí sa však ponúknuť...*“ (bl. Ján Pavol II., RM)

353. PREČO SA KLANIAME BOHU?

Bohu sa klaniame preto, lebo je Pánom všetkého čo existuje. Úcta a klaňanie sú priamou odpoveďou na jeho zjavenie a jeho prítomnosť. „Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť. Klaňanie sa Bohu však slúžiť tiež človeku, pretože ho oslobodzuje od otroctva hriechu a mocností tohto sveta. Tam, kde sa ľudia prestali klaňať Bohu, kde ho už neuznávajú za Pána nad životom a smrťou, zaujímajú jeho miesto ľudia. Tí však toho nie sú hodní, takže je nevyhnutne ohrozená ľudská dôstojnosť tých, ktorým vládnu mocnosti vytvorené ľuďmi.

355. ČO ZNAMENÁ PRIKÁZANIE „NEBUDEŠ MAŤ OKREM MŇA INÝCH BOHOV“?

Toto prikázanie zakazuje:

- **mnohobožstvá a modloslužbu**, ktorá zbožšťuje tvora, moc, peniaze, dokonca i diabla;
- **poveru**, ktorá je odvrátením sa od úcty, ktorá sa má vzdať pravému Bohu, a prejavuje sa tiež rôznymi formami veštenia, mágie, čarodejníctva a špiritizmu;
- **bezbožnosť**, ktorá sa prejavuje pokúšaním Boha slovami alebo skutkami; **svätokrádežou**, ktorá znesväcuje osoby alebo posvätné veci,

predovšetkým Eucharistiu; **svätokuepectvo**(simóniou), ktoré chce kupovať alebo predávať duchovné hodnoty;

- **ateizmus**, ktorý odmieta existenciu Boha, často na základe falošného ponímania ľudskej nezávislosti;
- **agnoscitizmus**, ktorý popiera možnosť poznania Boha a ktorý zahŕňa ľahostajnosť a praktický ateizmus.

356. JE EZOTERIKA ZLUČITEĽNÁ S KREŠŤANSKOU VIEROU?

- **EZOTERIKA** obchádza Boha, takže nemôže byť zlučiteľná s kresťanskou vierou. Boh je osobná bytosť. Je láska a pôvodca života, a nie iba chladná kozmická energia. Človek je bytosť, ktorú chcel a stvoril Boh, no sám nie je božským stvorením, ale je zranený hriechom, ohrozovaný smrťou, a teda nevyhnutne potrebuje spásu. Zatiaľ čo ezoterici väčšinou zastávajú názor, že človek dokáže spasť sám seba, kresťania veria, že ich zachráni jedine Ježiš Kristus a Božia milosť. Ani príroda či vesmír nie sú Bohom (panteizmus). Stvoriteľ je nekonečne väčší než jeho stvorenie a celkom odlišný od čohokoľvek, čo stvoril.

Mnohí sa dnes zo zdravotných dôvodov venujú joge, zúčastňujú sa na kurzoch meditácie, aby sa dokázali stíšiť a sústrediť. Tieto techniky však nemusia byť celkom neškodné. Niekedy bývajú prostriedkom šírenia ezoteriky, ktorá je kresťanstvu úplne cudzia. Kresťan nemôže mať iracionálny pohľad ezoteriky na svet, v ktorom sa verí v čarodejníctvo a „zasvätení“ majú tajomstvo, ktoré bežným ľuďom zostáva upreté. Už v starom Izraeli sa zakazovala viera v modly, v bôžikov a duchov okolitých národov. Len Boh je Pán; okrem neho niet iného boha. Takisto neexistuje nijaká (zázračná) technika, pomocou ktorej by bolo možné spútať „božské sily“ a vnútiť svoje želania vesmíru v snahe spasť seba samých. Mnohé z ezoteriky je kresťanského hľadiska poverou alebo okultizmom.

357. JE ATEIZMUS VŽDY HRIECHOM PROTI PRVÉMU PRIKÁZANIU?

Ten, kto vedome a zámerne poprie Boha, prehrešuje sa proti prvému prikázaniu. No zodpovednosť za to sa môže výrazne obmedziť vtedy, keď sa človek nedozvedel nič o Bohu alebo zvažoval otázku Boha vo svojom svedomí a nemohol prijať vieru.

Hranica medzi tým, keď človek nemôže veriť, a medzi tým keď nechce veriť, je nejasná. Postoj, pri ktorom človek odkladá vieru ako nedôležitú vec, bez toho, aby ju bližšie preskúmal, je často horší ako premyslený ateizmus.

359. PREČO BOH CHCE, ABY SME MALI JEHO MENO V POSVÄTNEJ ÚCTE?

Povedať niekomu svoje meno je prejavom dôvery. Pretože nám Boh povedal svoje meno, dáva sa nám poznať a prostredníctvom tohto mena nám umožňuje prístup k sebe. Preto sa treba vyhýbať akémukoľvek zneužívaniu Božieho mena, ako je rúhanie, ktoré je svojou povahou závažným hriechom, kliatba a neplnenie sľubov vykonaných v mene Božom.

Božie meno nesmieme vyslovovať neúctivo. Veď ho poznáme iba vďaka tomu, že nám ho Boh sám zveril. meno je kľúčom k srdcu Všemohúceho. Preto sa dopúšťa ťažkého hriechu ten, kto sa rúha Bohu alebo kto falošne prisahá v Božom mene, pretože v krivej prisaha človek volá za svedka lži Boha, ktorý je pravda sama. Druhé prikázanie má teda slúžiť na ochranu „posväteného“. Miesta, veci, mená a ľudia, ktorých sa dotkol Boh, sú „sväté“. Cit pre „posväteného“ sa nazýva bážňou.

364. PREČO KREŠŤANIA NAHRADILI SOBOTU NEDELOU?

Kresťania nahradili slávenie soboty slávením nedele, pretože Ježiš Kristus vstal z mŕtvych v nedeľu

ráno. Pre kresťanov sa tak nedeľa stala prvým zo všetkých dní: „dňom Pána“.

Kresťanská nedeľa má tri podstatné prvky:

1. Pripomína stvorenie sveta a sprostredkováva slávu božej dobroty.
2. Pripomína deň, keď bol svet obnovený v Ježišovi Kristovi. Tak to vyjadruje modlitba z veľkonočnej vigílie: „Obdivuhodne si stvoril človeka a ešte obdivuhodnejšie si ho vykúpil.“
3. Na nedeľu sa presúva aj motív odpočinku, a to nielen preto, aby nedeľa bola predobrazom večného odpočinutia človeka v Bohu.

365. AKO KREŠŤANIA PREMIENAJÚ NEDEĽU NA „DEŇ PÁNA“?

Kresťan katolík slávi v nedeľu (alebo v predvečer nedele) svätú omšu. V nedeľu nevykonáva nijaké práce, ktoré by mu bránili uctievať Boha, narušili by sviatočný charakter tohto dňa a narušili by jeho radosť, pokoj a odpočinok.

Nedeľa je dňom slávania veľkonočného tajomstva, preto sa kresťania v tento deň od najstarších čias schádzajú, aby oslávili smrť a zmŕtvychvstanie svojho Vykupiteľa, aby mu prejavovali svoju vďačnosť a znovu sa zjednotili tak s ním ako aj s ostatnými členmi Cirkvi. Preto je dôležité pre každého kresťana

katolíka, aby svätiteľ nedeľu i ďalšie cirkevné sviatky. V rámci nedeľného pokoja sú dovolené iba naliehavé rodinné povinnosti a dôležité spoločenské úlohy. Keďže účasť na nedeľnej bohoslužbe je pre život kresťana zásadná, Cirkev označuje neprítomnosť na nedeľnej svätej omši, s výnimkou závažných dôvodov, za ťažký hriech.

367. NA KOHO SA VZŤAHUJE ŠTVRTÉ PRIKÁZANIE A ČO OD NÁS VYŽADUJE?

Štvrté prikázanie sa v prvom rade vzťahuje na rodičov, ale aj na všetkých, ktorým vd'ačíme za zabezpečenie života, ktoré nám poskytl a za vieru, ku ktorej nás viedli.

Svojim rodičom sme povinný preukazovať lásku, vd'aku a úctu. Podobné by však mali byť aj naše vzťahy k ľuďom, ktorí nás viedli a pomáhali nám. Boh nám daroval celý rad ľudí, ktorí sú pre nás prirodzenou a dobrou autoritou: naši príbuzní, vychovávatelia, učitelia, zamestnávateľia či predstavení. Týmto všetkým by sme mali prejavovať úctu v zmysle štvrtého prikázania.

371. AKÉ POVINNOSTI MAJÚ DETI VOČI SVOJIM RODIČOM?

Dieťa preukazuje svojim rodičom úctu tým, že im prejavuje svoju lásku a vd'ačnosť.

Deti majú byť svojim rodičom vd'ačné už len z toho dôvodu, že z lásky svojich rodičov prijali život ako dar. Táto vd'ačnosť je základom celoživotného vzťahu lásky, úcty, zodpovednosti a správne chápanej poslušnosti. Toto všetko, vrátane dobrých vzťahov medzi súrodencami, prispieva k rastu harmónie a hodnoty rodinného života. Dospelé deti majú povinnosť hmotne a morálne pomáhať rodičom, predovšetkým v núdzi, chorobe, samote a starobe.

372. AKÉ POVINNOSTI MAJÚ RODIČIA VOČI SVOJÍM DEŤOM?

Boh zveril deti svojim rodičom, aby pre ne stálymi a dobrými vzormi, aby ich milovali a vážili si ich a urobili všetko pre ich telesný a duševný rozvoj.

Rodičia sa podieľajú na Božom otcovstve, a sú zodpovední za výchovu svojich detí a sú hlásateľmi viery. Majú povinnosť milovať, rešpektovať a postarať sa o deti ako o deti Božie. Najvzácnejšou rodičovskou povinnosťou je svojim deťom radostnú zvesť a sprostredkovať im kresťanskú vieru.

377. KEDY SA MÁ ODOPRIEŤ POSLUŠNOSŤ ŠTÁTU?

Nikto by nemal akceptovať také nariadenia štátu, ktoré sú namierené proti Božím zákonom.

Apoštol Peter sám vyzýval iba k relatívnej poslušnosti štátu, keď prehlásil: Boha treba viac poslúchať ako ľudí" (Sk 5, 29). Kresťan je vo svedomí viazaný odoprieť poslušnosť občianskym autoritám, ak ich predpisy odporujú požiadavkám morálneho poriadku, a postaviť sa na odpor.

379. ČO VŠETKO ZAHŔŇA PRIKÁZANIE „NEZABIJEŠ“?

Zakázaná je vražda a spolupráca pri vražde. Zakázané je vraždenie vo vojne. Zakázaný je potrat nenarodeného dieťaťa od okamihu počatia. Zakázaná je samovražda a sebazmrazenie alebo sebazničenie. Zakázaná je aj eutanázia, teda usmrtenie postihnutých, chorých a zomierajúcich ľudí.

Zákaz zabíjať sa dnes často obchádza zdanlivo humánnymi argumentmi. Avšak ani eutanázia, ani potrat nie sú humánnymi riešeniami životných problémov a utrpenie. A preto má Cirkev v takýchto otázkach veľmi jasný postoj. Kto sa aktívne zúčastní na potrate alebo k tomu núti iného človeka či mu pri tom radí, sa týmto činom sám vylučuje zo spoločenstva Cirkvi. Aj všetky ostatné činy proti posvätnosti života sú závažným previnením. Ak však spácha samovraždu psychicky chorý človek, jeho zodpovednosť za tento čin býva neraz znížená a často sa mu nedá vôbec pričítať.

380. PREČO OPRÁVNENÁ OBRANA OSÔB ALEBO SPOLOČNOSTI NIE JE V ROZPORE S TOUTO NORMOU?

Oprávnená obrana je uplatnením práva na svoj život alebo život druhých. Toho, kto by zaútočil na život druhého človeka, možno v prípade nevyhnutnosti zastaviť i tak, že je pritom sám zabitý. Pri obrane sa však nesmie použiť väčšie násilie, ako je nevyhnutné.

Nevyhnutná obrana nie je iba právo, ale môže sa stať i povinnosťou pre tých, ktorí nesú zodpovednosť za život druhých. Nevyhnutná obrana však nesmie používať nesprávne prostriedky a nesmie byť neprimerane tvrdá.

381. PREČO CIRKEV VYSTUPUJE PROTI TRESTRU SMRTI?

Cirkev vystupuje proti trestu smrti, pretože tento trest je „rovnako krutý ako aj zbytočný“ (bl. Ján Pavol II., St. Louis, 27. januára 1999).

Každý právny štát má právo primerane trestať. V encyklike Evangelium vitae (1995) pápež bl. Ján Pavol II. síce výslovne netvrdí, že použitie trestu smrti je absolútne neprijateľné a nespravodlivé. Vziať život zločincovi je však krajné opatrenie, ku ktorému smie štát pristúpiť iba v „prípade absolútnej nutnosti“. Tento stav nutnosti nastáva vtedy, keď ľudskú spoločnosť nemožno chrániť

inač ako práve zabitím vinníka. Také prípady však, ako hovorí bl. Ján Pavol II., „sú veľmi výnimočné, ak vôbec prakticky existujú“.

382. JE PRÍSTUPNÁ EUTANÁZIA?

Priame spôsobenie smrti je v každom prípade previnením proti prikázaniu „Nezabiješ“ (Ex 20, 13). Naopak, štát nablízku človeku pri jeho odchode u tohto sveta je dokonca prikázaním ľudskosti.

Ide vlastne o to, či niekto zomierajúceho človeka aktívne usmrtil alebo ho nechal zomrieť a sprevádzal ho pri tom. Ten, kto úmyselne spôsobí smrť ťažko chorého človeka (eutanáziou), prehrešuje sa proti piatemu prikázaniu. Ten, kto sprevádza človeka pri umieraní, nasleduje prikázanie lásky k blížnemu. V tomto prípade, keď je stanovená pacientovi istá smrť, je dovolené upustiť od mimoriadnych medicínskych opatrní, ktoré nemajú vplyv na výsledok. Toto rozhodnutie musí urobiť sám pacient, prípadne musí jeho vyslovenú alebo predpokladanú vôľu uskutočniť splnomocnený zástupca. Starostlivosť o zomierajúceho nesmie byť nikdy prerušená.

383. PRECO JE POTRAT NEPRIJATELNY V AKEJKOLVEK VYVOJOVEJ FAZE PLODU?

Život ako Boží dar patrí výlučne Bohu. Od svojho prvého okamihu je posvätný a je chránený pred akýmkoľvek ľudským zásahom. „Skôr, než som ta utvoril v matkinom živote, poznal som ťa, skôr, než si vyšiel z lona, zasvätil som ťa.“ (Jer 1,5)

Iba Boh je Pánom nad životom a smrťou. Každé dieťa má právo na život od okamihu svojho počatia. Nenarodený človek je osobou od samého počiatku svojej existencie a nikto nesmie zvonku zasahovať do jeho práv - ani štát, ani lekár a ani jeho matka či otec. Jednoznačný postoj Cirkvi nie je v tomto prípade nedostatkom milosrdenstva. Naopak, Cirkev chce poukázať na nenapraviteľnú škodu, ktorá sa pácha na nevinne zabitom dieťati, na jeho rodičoch a na celej spoločnosti. Chrániť život patrí k najvznešenejším úlohám štátu. Ak sa štát vzdáva tejto úlohy, podkopáva samotné základy právneho štátu.

385. JE PRÍSTUPNÉ ROBIŤ VÝSKUM NA ŽIVÝCH EMBRYÁCH A NA EMBRYONÁLNYCH KMEŇOVÝCH BUNKÁCH?

Nie. Embryá sú ľudia, pretože ľudský život sa začína v okamihu počatia. Považovať embryá za biologický materiál, vyrábať ich a potom používať ich kmeňové bunky na ďalšie vedecké výskumné účely je absolútne nemorálne a na takéto konanie sa plne vzťahuje zákaz zabíjať. Výskum dospelých kmeňových

buniiek však treba posudzovať inak, pretože z nich sa nemôže vyvinúť človek. **Medicínske zákroky na embryu možno pripustiť iba v prípade, že ide o liečebný zákrok, pri ktorom je zaručený neporušený vývoj dieťaťa a riziko zásahu nie je neprimerane vysoké.**

389. PREČO JE HRIECHOM UŽÍVAŤ DROGY?

Užívať drogy je hriechom, pretože ťažko poškodzujú zdravie, a to znamená závažné previnenie proti životu ktorý nám Boh daroval z lásky. Každá závislosť človeka od nelegálnych i legálnych drog (alkohol, lieky, tabak) znamená stratu slobody. Poškodzuje zdravie aj život človeka a spôsobuje ťažké škody aj ľuďom v jeho okolí. Všetky stavy pomätenia mysle a straty sebakontroly v opojení ako aj vydávanie sa napospas sexualite alebo divoká jazda autom znamenajú stratu ľudskej dôstojnosti a slobody, a preto sú hriechom proti Bohu. Treba ich však odlišovať od rozumného, vedomého a striedmeho zaobchádzania s prostriedkami prinášajúcimi pôžitok.

391. SÚ TRANSPLANTÁCIE A DAROVANIE ORGÁNOV PRED SMRŤOU ALEBO PO NEJ DOVOLENÉ ?

Darovanie orgánov môže predĺžiť život alebo zvýšiť jeho kvalitu, preto je skutočnou službou blížnemu a je mravne v poriadku, pokiaľ sa uskutočňuje s dobrovoľným súhlasom darcu a bez nadmerného rizika pre neho.

Na to, aby sa mohol uskutočniť ušľachtilý skutok darovania orgánov po smrti, je potrebné overiť, či došlo ku skutočnej smrti darcu, a musí byť celkom isté, že darca dal za svojho života slobodný a vedomý súhlas k transplantácii a že nebol usmrtený kvôli darovaniu orgánov. Existuje však aj darcovstvo počas života, napríklad pri transplantácii kostnej drene alebo pri darovaní jednej obličky.

399. KEDY JE OPODSTATNENÉ POUŽIŤ VOJENSKÚ SILU?

Použitie vojenskej sily je mravne ospravedlniteľné, ak sú zároveň splnené nasledujúce podmienky: škoda spôsobená útočníkom je trvalá, ťažká a istá; neúčinnosť akéhokoľvek iného pokojného riešenia; odôvodnené vyhliadky na úspech; vylúčenie väčšieho zla so zreteľom na silu moderných prostriedkov ničenia.

400. ČO ZNAMENÁ, ŽE ČLOVEK JE SEXUÁLNA BYTOSŤ ?

Boh stvoril človeka ako muža a ženu. Stvoril ich jedného pre druhého a pre vzájomnú lásku. Stvoril ich s erotickými vášňami a so schopnosťou zakúšať rozkoš. Stvoril ich, aby odovzdávali život. (2331-2333, 2335, 2392)

Byť mužom alebo ženou znamená dôležité určenie človeka. Každý z nich má iný spôsob prejavovania citov a schopnosti milovať, iné povolanie, pokiaľ ide o deti, iný spôsob viery. Pretože Boh chcel, aby obaja boli vo vzájomnom vzťahu jeden pre druhého a dopĺňali sa v láske, stvoril muža a ženu ako dve rozdielne bytosti. Preto sa muž a žena vzájomne sexuálne aj duševne priťahujú. Keď sa muž a žena milujú a sexuálne spolu žijú, ich láska dosahuje najhlbšie zmyslové vyjadrenie. Tak ako je Boh vo svojej láske tvorivý, aj človek má výsadu byť tvorivý v láske a privádza na svet deti.

401. EXISTUJE PREDNOSŤ JEDNÉHO POHLAVIA PRED DRUHÝM?

Nie, Boh stvoril človeka ako muža a ženu a obom dal rovnakú osobnú dôstojnosť.

Muži aj ženy sú stvorení na Boží obraz a prostredníctvom Ježiša Krista sú vykúpenými Božími deťmi. Diskriminovať alebo znevýhodňovať niekoho len preto, že ste muž alebo žena, je nekresťanské a neľudské. Rovnaká dôstojnosť a rovnaké práva však neznamenajú uniformu. Rovnosťárstvo, ktoré neberie do úvahy špecifické stránky muža a ženy, odporuje Božiemu stvoriteľskému zámeru.

407. PREČO SA CIRKEV VYSLOVUJE PROTI PREDMANŽELSKÉMU SEXUÁLNEMU VZŤAHU?

Cirkev sa usiluje chrániť lásku. Človek nemôže dať druhému väčší dar ako seba samého. „Milujem ťa“ pre oboch znamená: „Chcem iba teba celého a navždy!“ Preto nemožno vyslovovať „milujem ťa“ iba na nejaký čas alebo len tak na skúšku, a to ani telom.

Mnohí to so svojím predmanželským vzťahom myslia naozaj vážne. A predsa treba upozorniť na dve skutočnosti v predmanželskom vzťahu, ktoré sa nezlučujú s láskou a integrálnym pohľadom na sexualitu. Prvou je možnosť kedykoľvek „vystúpiť“ zo vzťahu a druhou je strach z možného počatia dieťaťa. Pretože láska je taká veľká, posvätná a jedinečná vec, Cirkev naliehavo žiada mladých ľudí, aby počkali s plným sexuálnym vzťahom až do manželstva.

409. JE SEBAUKÁJANIE PREVINENÍM PROTI LÁSKE?

Sebaukájanie je ťažkým previnením proti láske, pretože z vyvolávania rozkoše robí samoučelovú vec, oddelenú od lásky medzi mužom a ženou. Preto „sex so sebou samým“ sám v sebe obsahuje rozpor.(2352)

Cirkev síce nedémonizuje sebaukájanie, ale varuje pred jeho podceňovaním. Mnohí mladí i dospelí sa nachádzajú v skutočnom ohrození, kvôli konzumu pornografických obrázkov, filmov a internetových ponúk upadnú do osamelosti, namiesto toho, aby hľadali cestu k osobnému vzťahu lásky. Osamelosť môže viesť do slepej uličky, kde sa sebaukájanie môže zmeniť na závislosť. Kto sa drží hesla „na sex nikoho nepotrebujem, vystačím si sám, kedy a ako sa mi zachce“, ten nenájde skutočné šťastie.

412. PREČO JE VÝROBA A KONZUM PORNOGRAFIE HRIECHOM PROTI LÁSKE?

Kto zneužíva lásku tým, že vytrháva ľudskú sexualitu z intimity lásky dvoch ľudí a robí z nej spotrebný tovar, dopúšťa sa závažného hriechu. Kto vyrába, konzumuje a kupuje pornografické produkty, poškodzuje ľudskú dôstojnosť a navádza druhých na zlo.

Pornografia je istý druh prostitúcie, lebo aj tu sa človeku nahovára, že existuje „láska“ za peniaze. Pornohviezdy, producenti a obchodníci sa podieľajú rovnakou mierou na tomto závažnom previnení proti láske a ľudskej dôstojnosti. Ten, kto konzumuje pornografické médiá, kto sa pohybuje vo virtuálnom svete porna alebo sa priamo zúčastňuje na pornografických záležitostiach, nachádza sa v širšom okruhu prostitúcie a vedome podporuje špinavý miliardový obchod so sexom.

416. ČO PODSTATNE PATRI KU KREŠŤANSKÉMU MANŽELSTVU?

1. Jednota: Manželstvo je zväzok ktorý vo svojej podstate vytvára telesnú duchovnú a duševnú jednotu medzi mužom a ženou.
2. Nerozlučiteľnosť: manželstvo trvá dokým ho nerozdelí smrť jedného z manželov.
3. Otvorenosť na priatie potomstva: každé manželstvo musí byť otvorené na priatie potomstva
4. Zameranie na blaho partnera

Ak jeden z partnerov v čase uzavretia manželstva vylučuje jeden z uvedených bodov, sviatosťne manželstvo sa nemôže uzavrieť; bolo by neplatné.

421. PREČO NIE SÚ VŠETKY PROSTRIEDKY BRÁNIACE POČATIU DIEŤAŤA ROVNAKO DOBRÉ?

Pri prípade regulácie počatia Cirkev odporúča metódy sebaopozorovania a prirodzeného plánovania rodičovstva. Tieto metódy rešpektujú

vnútorné zákonitosti ženského tela. Vyžadujú však vzájomné porozumenie a nežnosť. Stavajú sa tak školou lásky.

Cirkev starostlivo dbá o prirodzený poriadok a vidí v ňom hlboký zmysel. Preto nesúhlasí s manipuláciou plodnosti ženy, ale **odporúča využitie prirodzeného striedania plodných a neplodných dní.** Pri správnom využívaní je táto metóda spoľahlivá. **Naproti tomu Cirkev odmieta všetky umelé antikoncepčné prostriedky**, – teda **chemické** (tabletky), **mechanické** (napr. kondóm vnútromaternicové teliesko atď.) a **chirurgické** (sterilizácia) – pretože zasahujú do spojenia muža a ženy tým, že vylučujú otvorenosti na odovzdávanie života, teda jeden z významov sexuálneho styku. Antikoncepčné prostriedky môžu dokonca ohrozovať zdravie ženy, môžu mať za následok samovoľné potraty a môžu tiež dlhodobo obmedziť milostný život manželov.

422. AKÉ PROSTRIEDKY MÁ K DISPOZÍCII PÁR, KTORÝ JE BEZDETNÝ?

Manželské páry, ktoré trpia z dôvodu neplodnosti, môžu využiť všetky lekárske metódy, ktoré neodporujú dôstojnosti ľudskej osoby, právam plodného dieťaťa a posvätnosti sviatostného manželstva.

Nejestvuje absolútne právo na dieťa. Každé dieťa je Božím darom. Manželské páry, ktorým sa tento dar odopiera, hoci využili všetku povolenú lekársku pomoc, môžu prijať dieťa do pestúnskej starostlivosti alebo si ho adoptovať alebo sa môžu inak angažovať v sociálnej oblasti, napríklad venovať sa opusteným deťom.

423. AKÝ POSTOJ MÁ CIRKEV K DONOSENÍU PLODU V TELE NÁHRADNEJ MATKY A K UMELEMU OPLODNENIU?

Každá lekárska a vedecká pomoc pri počatí dieťaťa sa musí ukončiť tam, kde by došlo prostredníctvom osoby mimo manželskú páru k porušeniu a zničeniu spoločného rodičovstva alebo kde by sa plodenie znížilo na obyčajný technický akt mimo manželského sexuálneho spojenia.

Cirkev z úcty k dôstojnosti človeka odmieta plodenie detí prostredníctvom heterológnej alebo homológnej inseminácie. Boh zaručuje každému dieťaťu právo na jedného otca a jednu matku, právo tohto otca a matku poznať a s využitím všetkých možností vyrastať v prostredí ich vzájomnej lásky. Umelé oplodnenie darovaním cudzej spermie (heterológna inseminácia) ničí tiež ducha manželstva, v ktorom sa manželom zaručuje právo stať sa otcom a matkou výlučne vďaka druhému partnerovi. No aj homológna inseminácia (spermia pochádza od vlastného manžela) robí z dieťaťa obyčajný produkt technického

procesu a už nie plod milujúceho zjednotenia v osobnom sexuálnom stretnutí. Keď sa však dieťa stáva produktom, okamžite sa vynára cynická otázka o kvalite a záruke produktu. Cirkev odmieta aj PID (preimplantačnú diagnostiku), ktorej cieľom je zabitie nedokonalých embryí. Aj náhradné materstvo, pri ktorom je umelo splodené embryo vložené do tela cudzej ženy, odporuje dôstojnosti človeka.

424. ČO JE CUDZOLOŽSTVO? JE ROZVOD PRIJATELNÝ?

Cudzoložstvo spočíva v tom, že dvaja ľudia začnú spolu žiť intímny životom, pričom jeden z nich žije v manželskom zväzku. Cudzoložstvo je zásadnou zradou lásky, porušením zmluvy uzavretej pred Bohom a krivdou voči blížnemu. Ježiš jasne vyhlásil nerozlučiteľnosť manželstva: „Čo teda Boh spojil, nech človek nerozlučuje“ (Mk 10, 9). Odvolával sa pritom na pôvodnú vôľu Stvoriteľa. Tým Ježiš odmietol starozákonnú rozvodovú prax.

Nie je jednoduché zachovať celoživotnú vernosť. Nesmieme odsudzovať tých, ktorých manželstvo stroskotalo. Avšak, kresťania, ktorí ľahkovážne pristúpia k rozvodu, berú na seba vinu. Prehrešujú sa proti Božej láske, ktorá sa zviditeľňuje v manželstve. Previňujú sa voči opustenému partnerovi s deťom. Verný partner však môže vystúpiť z nezniesiteľného manželstva. V prípade nevyhnutnosti môže požiadať o civilný rozvod. V odôvodnených prípadoch môže Cirkev v súdnom procese preskúmať platnosť uzavretia manželstva a na jeho základe prehlásiť manželstvo za neplatne uzavreté.

425. ČO MÁ CIRKEV PROTI MANŽELSTVU BEZ SOBÁŠNEHO LISTU?

Pre kresťana katolíka nejestvuje manželstvo bez cirkevne uzavretého sobáša. V ňom totiž vstupuje Ježiš Kristus do vzťahu muža a ženy a veľkoryso zahŕňa oboch partnerov svojimi milosťami a darmi.

Kresťanské manželstvo nie je len spoločenská zmluva, ale je to ten najväčší dar, ktorý Boh pripravil pre dvoch milujúcich sa ľudí. Boh sám sa tu zaväzuje do takej hĺbky, akej by človek nebol schopný. Ježiš Kristus, ktorý povedal: „... bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (Jn 15, 5), je vo sviatosti manželstva natrvalo prítomný. On je láskou v láske manželov. Jeho sila je tu aj vtedy, keď sa oslabí intenzita lásky medzi manželmi. Preto je sviatosť manželstva akoby Bohom ponúknutý dopravný prostriedok, do ktorého môžu snúbenci nastúpiť. Je to automobil, o ktorom ženích i nevesta vedia, že má v nádrži dostatok paliva, aby sa v ňom mohli s Božou pomocou dostať až k cieľu svojej spoločnej cesty. Ak

dnes mnohí tvrdia, že nie je nič zlé na tom, keď niekto žije v predmanželskom alebo mimomanželskom sexuálnom vzťahu, potom Cirkve povzbudzuje svojich veriacich, aby tomuto spoločenskému tlaku jednoznačne a rázne odolávali.

428. ČO SIEDME PRIKÁZANIE ZAKAZUJE?

Siedme prikázanie zakazuje predovšetkým krádež čo je protiprávne prisvojenie si cudzieho majetku.

Privlastniť si neprávom cudzí majetok znamená previniť sa proti siedmemu prikázaniu, a to aj vtedy, keď daná záležitosť nemôže byť súdne stíhaná. To, čo je pred Bohom bezprávie, zostáva bezprávi. **Siedme prikázanie sa nevzťahuje iba na krádež, ale týka sa aj nasledujúcich bodov: zamestnávať pracovníkov v ľudsky nedôstojných podmienkach, nedodržiavať platne uzavreté zmluvy, premrhať získané peniaze bez ohľadu na sociálne záväzky, umelo udržiavať vysoké alebo naopak nízke cenové hladiny, ohrozovať pracovné miesta zverených zamestnancov, podplácať a korumpovať, navádzať podriadených na ilegálnu činnosť, zle vykonávať prácu alebo požadovať neprimeranú odmenu za prácu, plytvať spoločným majetkom a nedbanlivo ho spracovať, falšovať peniaze, šeky a faktúry, robiť daňové podvody...**

429. AKÉ PRAVIDLÁ PLATIA PRE DUŠEVNÉ VLASTNÍCTVO?

Aj odcudzenie duševného vlastníctva je krádež.

Nielen napodobenina (plagiát) je krádež. **Krádež duševného vlastníctva sa začína odpisovaním v škole, pokračuje nelegálnym sťahovaním obsahov z internetu, týka sa vyhotovovania nedovolených kópií na rozličné prenosné médiá a siahajú až po obchodovanie s ukradnutými konceptmi a myšlienkami.** Každé prevzatie cudzieho duševného vlastníctva si vyžaduje slobodný súhlas pôvodného vlastníka a primeranú odmenu, prípadne podiel autora na čerpaní hodnôt.

452. ČO OD NÁS VYŽADUJE ÔSME PRIKÁZANIE ?

Každý človek je povolaný k úprimnosti a pravde v skutkoch aj v reči. Klamať znamená hovoriť alebo vedome a zámerne konať v rozpore s pravdou. Ten, kto klame, podvára sám seba a klame druhých, ktorí majú právo poznať celú pravdu o nejakej veci.

Každé klamstvo je previnením voči spravodlivosti a láske. Klamstvo je formou násilia, pretože podkopáva dôveru, na ktorej stavia každé ľudské spoločenstvo.

455. ČO ZNAMENÁ BYŤ PRAVDIVÝ ?

Byť pravdivý znamená pravdivo hovoriť a pravdivo konať. Pravdivý človek sa chráni pred dvojtvárnosťou, falošnosťou, zákernosťou a pokrytectvom. Najhoršou formou nepravdy je krivá prisaha.

Ôsme prikázanie zakazuje krivé svedectvo, krivú prisahu, klamstvo (jeho závažnosť sa meria podľa povahy pravdy, ktorú skresľuje, podľa okolností a úmyslov klamára a podľa škôd spôsobených obetiam), opovážlivý úsudok, ohováranie a osočovanie, ktoré znižujú alebo ničia dobrú povesť a česť druhého.

458. DO AKEJ MIERY JE TAJNÉ SPOVEDNÉ TAJOMSTVO?

Spovedné tajomstvo je posvätné. Nesmie sa prezradiť z nijakých dôvodov, akokoľvek by boli vážne.

Kňaz nesmie prezradiť dokonca ani ten najhorší zločin vyznaný v spovedi. Nesmie prezradiť ani veci, ktoré sa javia ako malé previnenia, dokonca ani vtedy, keby ho mučili.

462. PREČO SA DEVIATE PRIKÁZANIE VYSLOVUJE PROTI SEXUÁLNEJ ŽIADOSTIVOSTI?

Deviate prikázanie sa stavia proti neusporiadanej forme sexuálnej žiadostivosti, v ktorej vládnu pudy nad duchom a živočíšna stránka nad celým človekom.

Erotickú príťažlivosť muža a ženy stvoril Boh, a preto je dobrá. Patrí k pohlavnosti a biologickej konštitúcií človeka. Pomáha tomu, aby sa muž a žena zjednotili a aby z ich lásky mohli prichádzať na svet deti. Toto zjednotenie chráni deviate prikázanie. **Človek nesmie ohrozovať chránené prostredie manželstva a rodiny kvôli svojej nezvládnutej sexuálnej žiadostivosti. Deviate prikázanie požaduje premáhať telesnú žiadostivosť v myšlienkach i túžbach.**

465. AKÝ POSTOJ MÁ KREŠŤAN ZAUJAŤ K CUDZIEMU MAJETKU?

Krešťan má rešpektovať cudzí majetok a vyhýbať sa nezriadenej žiadostivosti získať ho.

Zo žiadostivosti vychádza lakomstvo, krádeže a podvody, násilie a nespravodlivosť, závisť a nezriadená túžba privlastniť si cudzí majetok.